

МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Недооцінка ролі фінансового контролю є однією з причиною кризових явищ, що відбуваються у нашій державі протягом останніх років. Існування об'єктивної потреби створення дієвої, ефективної та життєздатної фінансової системи, і як наслідок покращення рівня фінансової дисципліни, що забезпечить зменшення кількості бюджетно-фінансових порушень, породжує необхідність звернути увагу на вирішення проблемних питань у сфері функціонування системи державного фінансового контролю в Україні.

На нашу думку, при виділенні класифікаційних ознак ДФК слід урахувати його сферу впливу та повноважень, тобто з точки зору внутрішнього (безпосередньо) та зовнішнього (незалежного) контролю. Під зовнішнім стосовно органів державної влади розуміють контроль, який здійснюється незалежним у своїй діяльності від органів державної влади спеціально створеними контрольними органами. Під внутрішнім контролем розуміють контроль, який здійснюється безпосередньо в системі органів державної влади, в тому числі органів виконавчої влади.

На підтримку позиції щодо віднесення попереднього, поточного та наступного контролю до видів ДФК Гуцаленко Л. [1, с. 511] здійснено класифікацію державного фінансового контролю за п'ятьма ознаками, а саме:

- за часом проведення;
- за характером взаємовідносин суб'єкта та об'єкта;
- за інформаційним забезпеченням, по відношенню до власника;
- за формами здійснення контролю (рис. 1).

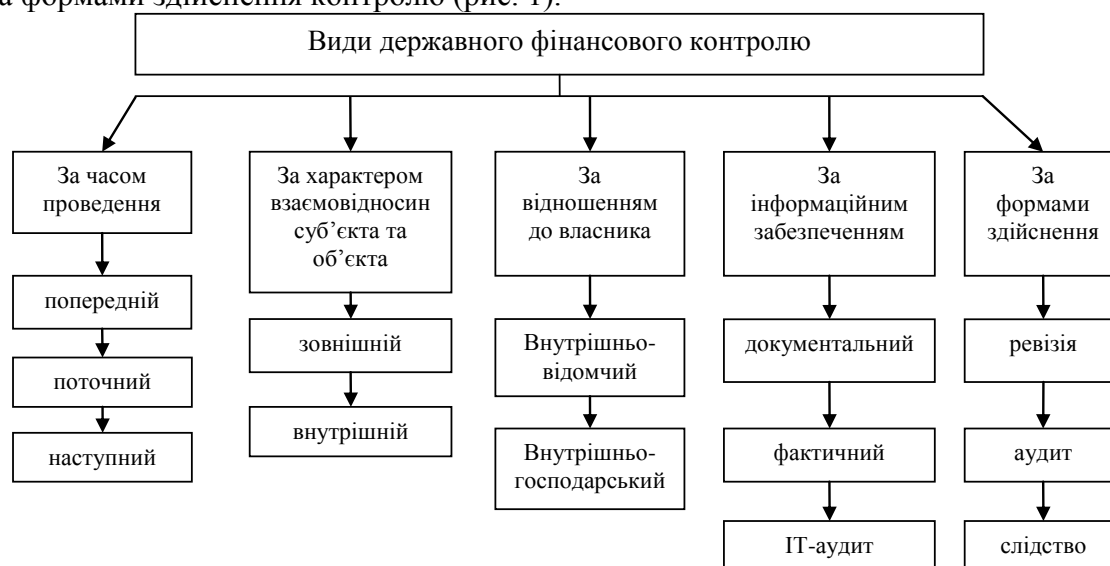

Рис. 1. Види державного фінансового контролю

Джерело: складено автором на підставі [1–7; 9;11–14]

Серед методів фінансового контролю використовуються такі: ревізія, перевірка, обстеження, нагляд [14]. В.П. Нагребельний визначає розширений перелік методів, який включає й спеціальні процедури, зокрема, такі як:

- ревізія;
- перевірка;
- інспекція;
- обстеження;
- спостереження;

– аналіз; а додатково включає до цього переліку ще й заслуховування доповідей, інформацій посадових осіб про фінансову діяльність на сесіях органів місцевого самоврядування, засіданнях органів державної виконавчої влади [7].

Таблиця 1

Основні методи Державного фінансового контролю

Назва	Сутність	Документи за результатами
Ревізія	Система контрольних дій, при якій за певний період і згідно із затвердженою програмою перевіряється відповідний підконтрольний суб'єкт на предмет економічності, ефективності його фінансово-господарської діяльності, законності, достовірності і доцільності господарських і фінансових операцій	За наслідками ревізії складається акт
Перевірка	Контроль за окремими ділянками фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації, або за окремими операціями, в процесі якого визначається законність використання фінансових ресурсів, виявляються порушення фінансової дисципліни.	Результати перевірки оформляються довідкою або доповідною запискою
Обстеження	Це оперативне виявлення стану справ на підконтрольному об'єкті з метою виявлення позитивних та негативних сторін фінансово-господарської діяльності та визначення доцільності вирішення проблеми	Складається акт
Експертиза	Метод контролю, який передбачає дослідження й оцінювання законодавчих та інших нормативно-правових актів, фінансових та економічних результатів діяльності, підготовку обґрунтованих висновків і пропозицій для прийняття рішень щодо об'єкта експертного дослідження.	Звіт
Аудит	Це незалежна експертиза аудиторськими фірмами стану бухгалтерського обліку, фінансових звітів та балансів, яка здійснюється з метою підтвердження достовірності показників звітності відповідно до чинного законодавства.	Аудиторський звіт

Таким чином, проведений аналіз форм державного фінансового контролю (попередній, поточний, наступний) та методів (перевірка, ревізія, аудит, обстеження, експертиза), дозволить обґрунтувати виокремлення основних методів державного фінансового контролю у сфері державних закупівель та специфіку їх застосування з точки зору перспективності застосування.